Καμίλλο Μπερνέρι, Δικτατορία του προλεταριάτου και κρατικός σοσιαλισμός

Κατηγορία: Αναρχική Θεωρία

Η δικτατορία του προλεταριάτου είναι μια σύλληψη του Μαρξ. Σύμφωνα με τον Λένιν, «μαρξιστής είναι μόνον εκείνος που, αφού αναγνωρίσει την πάλη των τάξεων, αναγνωρίζει, και τη δικτατορία του προλεταριάτου». Ο Λένιν είχε δίκιο: η δικτατορία του προλεταριάτου είναι, πράγματι, για τον Μαρξ, η κατάληψη του

κρατικού μηχανισμού από το προλεταριάτο το οποίο, οργανωμένο σαν πολιτικά άρχουσα τάξη, φτάνει, διαμέσου του κρατικού σοσιαλισμού στην κατάργηση όλων των τάξεων.

Στην Κριτική του Προγράμματος της Γκότα, που έγραψε ο Μαρξ στα 1875, διαβάζουμε «Ανάμεσα στην καπιταλιστική και στην κομμουνιστική κοινωνία παρεμβάλλεται η περίοδος του επαναστατικού μετασχηματισμού της πρώτης στην δεύτερη. Σε αυτήν, αντιστοιχεί και μια πολιτικά μεταβατική περίοδος, κατά την οποία το κράτος δεν μπορεί να είναι τίποτε άλλο από την επαναστατική δικτατορία του προλεταριάτου».

Ήδη, στο Κομμουνιστικό Μανιφέστο, έγραφε «Το πρώτο βήμα στο δρόμο για την εργατική επανάσταση είναι η άνοδος του προλεταριάτου στη θέση της άρχουσας τάξης... Το προλεταριάτο θα επωφεληθεί από την πολιτική του κυριαρχία, αποσπώντας σιγά-σιγά από την αστική τάξη όλο το κεφάλαιο συγκεντρώνοντας όλα τα μέσα

παραγωγής στα χέρια του κράτους, δηλαδή στα χέρια του προλεταριάτου που έχει οργανωθεί σαν άρχουσα τάξη»

Ο Λένιν, στο Κράτος και επανάσταση, επιβεβαιώνει μονό τα λεγόμενα του Μαρξ: «Το προλεταριάτο χρειάζεται το κράτος μόνο ναι ένα ορισμένο χρονικό διάστημα. Αυτό που μας διαφοροποιεί από τους αναρχικούς δεν είναι, ο τελικός στόχος δηλαδή η κατάργηση του κράτους, αλλά το ότι εμείς βεβαιώνουμε πως για να πετύχουμε αυτό το στόχο, είναι απαραίτητο να μεταχειριστούμε προσωρινά εναντίον των εκμεταλλευτών τα όργανα, τα μέσα και τις μεθόδους της πολιτικής εξουσίας, με τον ίδιο τρόπο, αφού είναι απαραίτητο, με σκοπό να εξαλείψουμε τις τάξεις, να επιβάλουμε την προσωρινή δικτατορία της καταπιεσμένης τάξης.

Το κράτος θα εξαφανιστεί στο μέτρο που δεν θα υπάρχουν πια καπιταλιστές, δεν θα υπάρχουν πια τάξεις και δεν θα είναι πια αναγκαίο να

Καταπιέζεται καμία «επιμέρους τάξη». Το κράτος, όμως, δεν θα είναι για τα καλά νεκρό όσο θα εξακολουθούν να επιβιώνουν τα «αστικό δικαιώματα» που καθαγιάζουν την εκ των πραγμάτων ανισότητα. Για να πεθάνει για τα καλά το κράτος είναι αναγκαίο να έρθει ο ολοκληρωμένος κομμουνισμός».Το προλεταριακό κράτος το σκέφτονται σαν μια προσωρινή πολιτική δομή που προορισμό έχει την καταστροφή των τάξεων. Στη βάση αυτής της αντίληψης, βρίσκονται η σταδιακή απαλλοτρίωση κι η ιδέα του κρατικού καπιταλισμού. Το οικονομικό πρόγραμμα του Λένιν στις παραμονές της Οκτωβριανής Επανάστασης, τελειώνει με τη φράση: «Σοσιαλισμός δεν είναι τίποτε περισσότερο από ένα κρατικό σοσιαλιστικό μονοπώλιο».

Σύμφωνα με τον Λένιν:«Η διάκριση ανάμεσα στους μαρξιστές και τους αναρχικούς, συνίσταται στα εξής:

1) Οι μαρξιστές, μολονότι προτείνουν την πλήρη καταστροφή του κράτους πιστεύουν ότι αυτήν μπορούν να την πετύχουν μόνο μετά την καταστροφή όλων των τάξεων από τη σοσιαλιστική επανάσταση και σαν αποτέλεσμα του θριάμβου του σοσιαλισμού, που θα ολοκληρωθεί με την καταστροφή του κράτους· οι αναρχικοί θέλουν την πλήρη εξάλειψη του κράτους εν μια νυκτί, χωρίς να καταλαβαίνουν τις συνθήκες που κάνουν εφικτή αυτή την εξάλειψη.

2) Οι μαρξιστές διακηρύσσουν ότι είναι αναγκαίο να εξασφαλίσει το προλεταριάτο την πολιτική εξουσία, να καταστρέψει ολωσδιόλου τον παλιό κρατικό μηχανισμό και να τον αντικαταστήσει μ' έναν καινούριο μηχανισμό που θα αποτελείται από μια οργάνωση τον ένοπλων εργατών σύμφωνα με τα πρότυπα της Κομούνας' οι αναρχικοί, απαιτώντας την καταστροφή του κρατικού

μηχανισμού, δεν ξέρουν στην πραγματικότητα ούτε «με τι θα τον αντικαταστήσει» το προλεταριάτο ούτε «πώς θα χρησιμοποιήσει» την επαναστατική του εξουσία· φτάνουν μέχρι σημείου να καταδικάζουν κάθε χρήση της πολιτικής εξουσίας από το επαναστατικό προλεταριάτο και ν' απορρίπτουν την επαναστατική δικτατορία του προλεταριάτου.

3) Οι μαρξιστές θέλουν να προετοιμάσουν το προλεταριάτο για την επανάσταση χρησιμοποιώντας το σύγχρονο κράτος· οι αναρχικοί απορρίπτουν αυτή τη μέθοδο». Ο Λένιν παραποίησε τα πράγματα. Οι μαρξιστές «δεν έχουν στο νου τους την πλήρη καταστροφή του κράτους»,αλλά προσβλέπουν στην φυσική εξαφάνιση του κράτους σαν συνέπεια της καταστροφής των τάξεων μέσα από την «δικτατορία του προλεταριάτου»δηλαδή από τον κρατικό

σοσιαλισμό, αντίθετα οι αναρχικοί θέλουν την καταστροφή των τάξεων μέσα από μια κοινωνική επανάσταση που εξαλείφει, μαζί με τις τάξεις και το κράτος. Επιπλέον, οι μαρξιστές δεν προτείνουν την ένοπλη κατάκτηση της Κομούνας από το σύνολο του προλεταριάτου, αλλά προτείνουν την κατάκτηση του κρατικού μηχανισμού από το κόμμα που φαντάζεται ότι αντιπροσωπεύει το προλεταριάτο.

Οι αναρχικοί δέχονται να χρησιμοποιήσει το προλεταριάτο, άμεσα, την εξουσία του, δέχονται όμως ότι τα όργανα αυτής της εξουσίας είναι τα συστήματα της κομμουνιστικής διοίκησης στο σύνολο τους –συνεταιριστικοί οργανισμοί, κοινοτικοί θεσμοί, περιφερειακοί και κεντρικοί– που συγκροτούνται ελευθέρα, έξω από το πολιτικό μονοπώλιο των κομμάτων και ενάντιων τους και προσπαθούν να περιορίσουν στο ελάχιστο την διοικητική συγκέντρωση. Ο Λένιν, για τις ανάγκες της πολεμικής, απλοποίησε

αυθαίρετα τα πράγματα που διαφοροποιούν τους μαρξιστές από μας. Η φράση του Λένιν, «Οι μαρξιστές θέλουν να προετοιμάσουν το προλεταριάτο για την επανάσταση χρησιμοποιώντας το σύγχρονο κράτος», είναι η βάση του λενινιστικού ιακωβινισμού, όπως είναι και η βάση του κοινοβουλευτισμού και σοσιαλρεφορμιστικού υπουργισμού.

Στα Διεθνή Σοσιαλιστικά Συνέδρια του Λονδίνου (1896) και του Παρισιού (1900) καθιερώθηκε ότι στη Σοσιαλιστική Διεθνή θα μπορούσαν να μετέχουν μόνο κόμματα κι εργατικές οργανώσεις που θα αναγνώριζαν την αρχή «της σοσιαλιστικής κατάκτησης των δημοσίων εξουσιών από το τμήμα του προλεταριάτου που οργανώνεται σ' ένα κόμμα σαν τάξη». Η διάσταση έγινε πάνω σ' αυτό το σημείο- στην πραγματικότητα, όμως. η αποπομπή των αναρχικών από τη Διεθνή ήταν μόνον ο θρίαμβος του υπουργισμού, του οπορτουνισμού και του «κοινοβουλευτικού κρετινισμού».

Οι αντικοινοβουλευτικοί συνδικαλιστές και αρκετές κομμουνιστικές φράξιες που επικαλούνται το μαρξισμό, απέρριψαν την κατάκτηση των δημόσιων αρχών από τους σοσιαλιστές -είτε πριν από την επανάσταση, είτε στη διάρκεια της. Όποιος κοιτάξει την ιστορία του σοσιαλισμού έπειτα από την αποπομπή των αναρχικών, θα μπορέσει να δει μόνος του τη βαθμιαία υποβάθμιση του μαρξισμού σαν πολιτικής φιλοσοφίας μέσα από τις ερμηνείες και την πρακτική των σοσιαλδημοκρατών.

Ο λενινισμός είναι, αναμφίβολα, μια επιστροφή στο επαναστατικό πνεύμα του μαρξισμού, συνάμα όμως είναι και μια επιστροφή στις ψευδαισθήσεις και στις αφαιρέσεις της μαρξιστικής μεταφυσικής.

Το κείμενο αυτό δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «Guerra di Classe» («Ταξικός Πόλεμος») Νο 4.